

Minister Sportu i Turystyki

Kamil Bortniczuk

Warszawa, dnia 03 listopada 2023 r.

Pan
dr hab. Marcin Wiącek,
prof. UW - RPO VIII kadencji

Szanowny Panie Rzeczniku,

odpowiadając na pismo z dnia 26 września 2023 r. (nr: VII.501.151.2023.MK) dotyczące ewidencji „Sportowe Talenty”, uprzejmie informuję, że podzielam Pana troskę związaną z ochroną i przetwarzaniem danych osobowych, a także celowością i proporcjonalnością gromadzenia określonych informacji, zapewniając przy tym, iż żadne z przyjętych w ewidencji „Sportowe talenty” rozwiązań nie łamie obowiązujących w tym zakresie standardów, które w szczególności miały by naruszać prawo do prywatności oraz sfery godności uczniów.

Na wstępie należy wyjaśnić, że podstawowym celem utworzenia ewidencji jest pozyskanie populacyjnych danych dotyczących sprawności fizycznej polskich dzieci i młodzieży, które pozwolą organom publicznym (zarówno rządowi jak i samorządom) prowadzić skuteczną, opartą na faktach politykę (*evidence based policy*) w zakresie przeciwdziałania otyłości i spadkowi sprawności polskiego społeczeństwa. Do czasu wejścia w życie przepisów dotyczących ewidencji „Sportowe talenty”, nie było w polskim ustawodawstwie regulacji, które umożliwiały funkcjonowanie narzędzia do

gromadzenia i analizy danych populacyjnych w takim zakresie i skali. Ma to szczególne znaczenie, gdy problem pogarszania się poziomu wydolności i sprawności fizycznej, w szczególności wśród dzieci i młodzieży, stał się zjawiskiem globalnym, które obejmuje również Polskę. Głównymi przyczynami tego stanu jest mała aktywność ruchowa dzieci i młodzieży oraz narastający problem otyłości związane z trybem życia prowadzonym w środowisku dynamicznie rozwijającej się technologii informacyjnej.

Zapobieganie nadwadze i otyłości oraz popularyzowanie aktywności fizycznej wśród dzieci i młodzieży jest długotrwałym procesem społecznym. Zmiany postaw oraz kształtowanie zdrowych nawyków w społeczeństwie wymagają podejmowania systemowych działań na wielu poziomach. Dotyczy to wszystkich elementów procesu wychowania i jest wypadkową wpływu wywieranego na dzieci i młodzież przez środowisko, w którym dorastają - rodzinę, grupę rówieśniczą, szkołę, media oraz wszystkich innych, którzy kształtują nawyki i umiejętności oraz przekazują wiedzę. Ten proces, realizowany w ważnym interesie publicznym, nie będzie skuteczny bez dokonania populacyjnej diagnozy stanu sprawności fizycznej polskich dzieci i młodzieży, czemu służyć ma właśnie pozyskiwanie danych w ewidencji „Sportowe talenty”.

Dzięki danym zgromadzonym w ewidencji będzie możliwe skuteczne modelowanie polityk publicznych w omawianym zakresie na wskazanych poziomach, lepsze adresowanie programów aktywizacyjnych i profilaktycznych władz rządowych (Ministrów Sportu, Zdrowia czy Edukacji) oraz samorządowych. Należy pamiętać, że podejmowane działania prewencyjne mają długofalowy charakter, a uzyskanie pozytywnych efektów jest zawsze odroczone w czasie. Dane z ewidencji wskażą na

przykład czy występują zmiany natężenia ww. problemów pomiędzy regionami czy grupami wieku uczniów i jakie działania należy podejmować na poszczególnych poziomach. Po kilku latach będzie również możliwe ocenianie skuteczności poszczególnych programów i ich ewaluacja na podstawie danych z ewidencji. Podobne ewidencje funkcjonują w innych państwach UE np. w Słowenii, Węgrzech czy Finlandii.

W odniesieniu do formułowanych przez Pana wątpliwości chciałbym stanowczo podkreślić, że żadne z przyjętych w ewidencji „Sportowe talenty” rozwiązań nie łamie obowiązujących standardów w zakresie ochrony i przetwarzaniem danych osobowych, a także celowości i proporcjonalności gromadzenia określonych informacji. Przy tworzeniu ewidencji i przepisów jej dotyczących, w tym zmian w ustawie o sporcie, przyświecała nam szczególna troska o to żeby znajdowała się w niej minimalna liczba danych pozwalająca osiągnąć wskazany powyżej cel, a także aby dane przechowywane i przetwarzane w ewidencji były odpowiednio zabezpieczone i zanonimizowane. Przepisy, na mocy których funkcjonuje ewidencja, były tworzone z udziałem Ministerstwa Cyfryzacji, Ministerstwa Edukacji i Nauki, Rządowego Centrum Legislacji a sama ewidencja spełnia wszystkie wymagania przewidziane dla rejestrów publicznych w Krajowych Ramach Interoperacyjności. System teleinformatyczny ewidencji, zgodnie z wymogami KRI przeszedł na etapie projektowania i wdrożenia odpowiednie testy bezpieczeństwa i wydajności. Natomiast w celu dodatkowego i pełnego zabezpieczenia gromadzonych w systemie danych, MSiT uruchomi specjalne Centrum Operacji Bezpieczeństwa (SOC).

Chciałbym również zaznaczyć, że w ewidencji pojawią się tylko 3 dane uczniów (wzrost, waga oraz wyniki testów sprawnościowych ucznia), które nie były przetwarzane przez szkoły i przechowywane w rejestrach publicznych na mocy dotychczas obowiązujących przepisów (ustawy o systemie informacji oświatowej). Wszystkie pozostałe dane zostaną zaimportowane z systemu informacji oświatowej. PESEL ucznia pełni w ewidencji jedynie funkcję klucza za pomocą, którego będzie możliwy transfer danych dotyczących ucznia do Ewidencji z Systemu Informacji Oświatowej.

Dane z Systemu Informacji Oświatowej są już w tej chwili przetwarzane przez władze publiczne i poszczególne szkoły w odniesieniu do konkretnych uczniów. W związku z tym, nie jest w mojej opinii uzasadnione stanowisko mówiące, że w związku z wprowadzeniem ewidencji znacząco zwiększy się ilość danych posiadanych przez administrację o obywatelach czy przez szkoły o uczniach.

Jeżeli chodzi o drugi cel funkcjonowania ewidencji, czyli wyszukiwanie talentów sportowych, to podkreślić należy, że zgodnie z wprowadzonymi przepisami ustawy o sporcie kluby, związki sportowe i polskie związki sportowe będą miały dostęp jedynie do zanonimizowanych danych. Podmioty te nie będą miały dostępu do imienia, nazwiska, PESELu ucznia, adresu szkoły, ani oznaczenia klasy ucznia. W przypadku gdy wyniki testów sportowych wzbudzą zainteresowanie danego klubu, związku czy polskiego związku sportowego będzie on mógł zgłosić to zainteresowanie w systemie obsługującym ewidencję. Takie zgłoszenie wraz z danymi kontaktowymi podmiotu je wysyłającego zostanie przesłane do szkoły, która przekaże je rodzicom (opiekunom) ucznia lub uczniowi jeżeli jest pełnoletni. To do tych

osób będzie należała decyzja czy zechcą skontaktować się z podmiotem wyrażającym takie zainteresowanie.

Jeszcze raz chciałbym podkreślić, że to szkoła będzie jedynym podmiotem, który będzie mógł powiązać konkretny wynik testów sprawnościowych, wiek i wagę z imieniem i nazwiskiem ucznia. Dla wszystkich innych podmiotów w systemie dane te będą zanonimizowane. Jednocześnie nie podzielam obaw wskazanych w piśmie RPO co do ochrony danych na etapie ich przetwarzania przez szkoły. Kilkunastoletnie funkcjonowanie Systemu Informacji Oświatowej wskazuje, że przypadki wycieku danych na poziomie szkoły się nie zdarzają.

Odnosząc się do kwestii przekazywania zagregowanych danych innym podmiotom, chciałbym wskazać, że RPO błędnie wskazuje w ww. piśmie, że art. 36g zmienianej ustawy umożliwi przekazanie wskazanym w nim podmiotom danych o szkole (typ, nazwa, adres) i klasie, do której uczęszcza uczeń. Takie dane nie będą tym podmiotom przekazywane, w związku z czym obawy RPO o możliwość ewentualnego odkrycia tożsamości ucznia na tej podstawie są bezzasadne. Jednocześnie chciałbym podkreślić, że art. 36g jest niezwykle ważny, aby w pełni mógł być realizowany wskazany na wstępie tego pisma cel funkcjonowania ewidencji. Na jego podstawie możliwe jest bowiem przekazanie przez ministra właściwego ds. kultury fizycznej w pełni zanonimizowanych i zagregowanych maksymalnie do poziomu gminy danych z ewidencji innym podmiotom publicznym (np. Ministerstwom Zdrowia, Edukacji i Nauki czy jednostkom samorządu terytorialnego). Warto podkreślić, że wprowadzenie takich rozwiązań postulowały samorzady w trakcie konsultacji projektów rozporządzeń Ministra Edukacji i Nauki w sprawie podstaw programowych (gdzie zawarte

były początkowo wprowadzane regulacje; wobec wątpliwości co do zasadności pomieszczenia tego typu regulacji w akcie podstawowym podjęto decyzję o ustawowej regulacji niniejszych kwestii) w ramach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, wskazując, że dane z ewidencji pozwolą im skuteczniej realizować na swoim terenie programy profilaktyczne i aktywizacyjne.

Zagregowane i zanonimizowane dane będą mogły być także przekazywane innym podmiotom do celów naukowo-badawczych, dydaktycznych, oświatowych lub statystycznych co przyczyni się z jednej strony do rozwoju badań naukowych i wiedzy na temat sprawności fizycznej polskiego społeczeństwa, a z drugiej strony pozwoli wykorzystać ww. dane do działań edukacyjnych promujących sprawność fizyczną. Ustawodawca wprowadził także obowiązek wykazania celu pozyskania ww. danych przez wnioskodawcę co znacząco ogranicza możliwość uzyskania tych danych przez niepożądane podmioty.

Wydaje się, iż przytoczenie przepisów ustawy z dnia 12 kwietnia 2019 r. o opiece zdrowotnej nad uczniami (Dz. U.2019 r. poz. 1078 ze zm.) nie znajduje w omawianym wypadku uzasadnienia, bowiem dotyczą zupełnie innych kwestii, które pozostają w szczegółowych kompetencjach ministrów właściwych do spraw oświaty i wychowania oraz zdrowia. Regulacje cytowanej ustawy o opiece zdrowotnej nad uczniami **nie pozwalają na dokonanie kompleksowej diagnozy kondycji fizycznej polskich dzieci i młodzieży**, o której mowa w zmianie ustawy o sporcie, w przeciwnym razie nie było by potrzeby prowadzenia ewidencji „Sportowe talenty”.

Nie jest również jasne na jakiej podstawie wskazany został zarzut, że wprowadzone rozwiązania mogą wykluczać osoby z niepełnosprawnością

ruchową. Do ewidencji wpisywane będą wyniki testów realizowanych na lekcjach w ramach podstawy programowej wychowania fizycznego. Jeżeli dane dziecko ze względu na niepełnosprawność ruchową ma zwolnienie lekarskie z lekcji wychowania fizycznego, to tak jak dotychczas nie będzie ich realizowało. Natomiast dzieci, które nie są zwolnione z zajęć, zgodnie podstawą programową będą uczestniczyły w testach. Przy czym testy są przeprowadzane wyłącznie w celu pozyskania danych populacyjnych, a rozporządzenia w sprawie podstawy programowej jednoznacznie wskazują, że wyniki testów nie mogą być podstawą do wystawienia ocen. Trudno zatem mówić o jakimkolwiek wykluczeniu.

Bliźniacze regulacje z powodzeniem od wielu lat stosuje chociażby Słowenia.

Należy również jeszcze raz wyjaśnić, że w toku prac nad projektami rozporządzeń Ministra Edukacji i Nauki w sprawie podstaw programowych, Urząd Ochrony Danych Osobowych wskazał na konieczność unormowania kwestii pozyskiwania danych w ramach projektu „Sportowe Talenty” na poziomie ustawy. Warunek ten został więc spełniony poprzez przyjęcie wskazanej w piśmie RPO ustawy.

Co do procesu przyjmowania rozwiązań prawnych dotyczących ewidencji chciałbym wskazać, że konsultacje tych rozwiązań zostały w dużej mierze przeprowadzone w ramach procedowania od początku bieżącego roku projektów rozporządzeń Ministra Edukacji i Nauki zmieniających podstawę programową. W trakcie konsultacji pozytywną opinię na temat projektów przedstawił Związek Nauczycielstwa Polskiego, który nie wniósł zastrzeżeń wobec proponowanych rozwiązań. Rozwiązania te były również dwukrotnie omawiane przez Zespół Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Jednocześnie chciałbym podkreślić, że MSiT i MEiN od

2022 r. realizowały pilotaż zastosowanych rozwiązań w województwach lubelskim i opolskim.

Jednocześnie uprzejmie informuję, iż przebieg prac legislacyjnych wykracza poza właściwości przedstawicieli władzy wykonawczej, pozostając w wyłącznych kompetencjach Sejmu. Natomiast w odniesieniu do krótkiego *vacatio legis* należałoby podkreślić, że choć ustawa weszła w życie 1 września 2023 r., to czas na wdrożenie wprowadzonych nią zmian jest dłuższy. Zgodnie z przepisami, testy sprawnościowe będą przeprowadzane w okresie od marca do kwietnia. Oznacza to, że pierwsze testy zostaną przeprowadzone w marcu 2024 r. i wtedy do ewidencji zostaną wprowadzone pierwsze dane, co *de facto* oznacza, że szkoły i pozostałe podmioty odpowiedzialne za gromadzenie i przetwarzanie danych uczniów mają pół roku od wejścia w życie przepisów na przygotowanie się do ich realizacji. Wejście w życie niniejszych przepisów z dniem 1 września 2023 r. miało natomiast na celu uspołnienie regulacji i umożliwienie odpowiedniego uwzględnienia, przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, testów sprawnościowych w podstawie programowej dla szkół ujętej w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 1 ustawy – Prawo oświatowe (zob. dodany ustawą art. 28 ust. 2a – Prawa oświatowego oraz przepis dostosowujący z art. 5 ustawy). Odpowiednich zmian w podstawie programowej dokonano rozporządzeniem Ministra Edukacji i Nauki z dnia 28 sierpnia 2023 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. poz. 1759) oraz

rozporządzeniem Ministra Edukacji i Nauki z dnia 28 sierpnia 2023 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz. U. poz. 1755).

Podsumowując, należy podkreślić, że proponując wprowadzenie ewidencji „Sportowe talenty” zależało nam przede wszystkim na ważnym interesie publicznym - dobrym zdrowiu i kondycji polskich dzieci. Jestem przekonany, że nasze troski dzielą także rodzice, nauczyciele, samorządowcy i wszyscy inni biorący udział w procesie wychowania. Wagę tych działań widać było po przebiegu prac nad projektem, które odbywały się również poza wszelkimi podziałami politycznymi. W istocie ewidencja „Sportowe talenty” nie proponuje nic co wykraczałoby poza zakres zadań zaangażowanego nauczyciela wychowania fizycznego, tj. przeprowadzenie w całym roku szkolnym jednego testu obejmującego 4 ćwiczenia i wpisanie wyników tych testów do systemu udostępnionego szkołom.

Widoczne jak rośnie społeczna świadomość korzyści wynikających z aktywności fizycznej. I to w każdej grupie wiekowej. W projekcie „Sportowe Talenty” wszyscy są wygranymi już poprzez samo uczestniczenie w zajęciach w-f. Nie każdy musi zostać mistrzem i wiązać swoją przyszłość ze sportem, ale nikomu nie zaszkodzi być zdrowym i sprawnym.

Z wyrazami szacunku

Kamil Bortniczuk

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/